

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်

ဒီဇင်ဘာ (၁၃)၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်

နိုင်ငံတကာ တရားရုံး (အိုင်စီဂျေ) မှ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်ခြင်း အမှုအား ထောက်ခံအားပေးရန် ဥရောပရောက် ရိုဟင်ဂျာများ ကောင်စီ (အီးအာရ်စီ) မှ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝန်းအား နှိုးဆော်ခြင်း

ဥရောပရောက် ရိုဟင်ဂျာများ ကောင်စီအနေဖြင့် တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုတို့ကို ထောက်ခံအားပေးသည့် ဂမ်ဘီယာ၊ ကနေဒါနှင့် နယ်သာလန်၊ မြန်မာတိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများနှင့် လူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့အစည်းတို့အား မှတ်တမ်းတင် ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ကျူးလွန်သည့်ကိစ္စ ဂမ်ဘီယာနိုင်ငံမှ နယ်သာလန်နိုင်ငံ၊ သည်ဟဲဂ်မြို့ရှိ နိုင်ငံတကာတရားရုံး၌ အမှုဖွင့်ရန် ဦးတည်လျှောက်ထားသည့်အပေါ် သမိုင်းဝင် ကနဦး ကြားနာမှု (၃) ရက်သည် ဒီဇင်ဘာလ (၁၂) ရက်နေ့တွင် အဆုံးသတ်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ဥရောပရောက် ရိုဟင်ဂျာများ ကောင်စီအနေဖြင့် တရားမျှတမှုတိုက်ပွဲအတွင်း ခိုင်မာသည့် ဦးဆောင်မှုကို ပြသခဲ့သည့် ဂမ်ဘီယာနိုင်ငံအား ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်း တင်ရှိကြောင်းနှင့် ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း သိစေအပ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရိုဟင်ဂျာတို့အပေါ် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်သည့်ကိစ္စ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းမှ တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ခံမှု ရေငုံနုတ်ဆိတ်နေသည့်အချိန်တွင် ဤအာဖရိကားတိုက် အနောက်ပိုင်းနိုင်ငံငယ်လေးသည် အဆိုပါလုပ်ရပ်အား ဆန့်ကျင်၍ ရဲဝင့်စွာဖြင့် မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ကြပါသည်။

ထို့အပြင် ကနေဒါနှင့် နယ်သာလန်တို့ကလည်း ဂမ်ဘီယာမှ အဆိုအပါအမှုဆွဲခြင်းအား ထောက်ခံခြင်းသည် အလားတူ ချီးမွမ်းဂုဏ်ပြုထိုက်ပေသည်။ ထို့အတူ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုရှိရေး လမ်းကြောင်းသည် နိုင်ငံတိုင်းအဖို့ ကိုယ်ကျင့်တရား နှောင်ကြီး-တာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် တရားမျှတမှုအပေါ် ကြည်လင်စိတ်ထားရှိသည့် နိုင်ငံများအနေဖြင့်လည်း ဂမ်ဘီယာ၊ ကနေဒါနှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံတို့နှင့်အတူ ပူးပေါင်းသင့်ပါသည်။

၎င်းအပြင် တရားမျှတမှုနှင့် ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်များ ရိုဟင်ဂျာတို့ဖက်မှ ရပ်တည်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည့်အခါ သန်းနှင့်ချီသော ရိုဟင်ဂျာတို့အား ခိုလှုံခွင့်ပေးခဲ့ပြီး ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးကို ဟန်မပျက်ဘဲ ဆက်လက်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသည့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ အနေဖြင့်လည်း အလွန်ခံနိုင်ရည်ကို ပြသခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။

အီးအာရ်စီ အနေဖြင့် သည်ဟဲဂ်မြို့တွင် ပြုလည်ခဲ့သည့် "ရိုဟင်ဂျာလူထု စုပေါင်း စီတန်းလှည့်လည်ပွဲ" ၌ ပါဝင်ခဲ့သူများ၊ ထို့အပြင် ကြားနာပွဲ မတိုင်မီနှင့် ကြားနာနေသည့်ကာလအတွင်း ရိုဟင်ဂျာတို့နှင့်အတူ စည်းလုံးညီညွတ်ကြောင်း ကျေညာချက်များထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် မြန်မာတိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုအားလုံးကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။

အထူးသဖြင့် နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သော Burma Task Forces USA၊ Civil Rights Movement (USA)၊ Fortify Rights၊ လူ့အခွင့်အရေး စောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့ (Human Rights Watch)၊ နိုင်ငံတကာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့ (Amnesty International)၊ Global Centre for the Responsibility to Protect ၊ Parliamentarians for Global Actions ၊ Global Justice Centre ၊ Justice for All ၊ ရိုဟင်ဂျာထောက်ခံရေးအဖွဲ့ (Rohingya Support Group)၊ Women's Initiatives ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့ချုပ် (International Federation for Human Rights - FIDH) ၊ အာရှ တရားမျှတမှု ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့ (Asia Justice Coalition) ၊ Association pour la Lutte Contre l'impunité et pour la Justice Transitionnelle နှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်း မြောက်များစွာတို့ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

ဤအခါသမယ မိမိတို့၏ မိသားစုအဖွဲ့ဝင်များ၊ မိတ်ဆွေသူငယ်များ ဆွေမျိုးသားချင်းများနှင့် ရိုဟင်ဂျာအပေါင်းအသင်းရောင်းရင်းများ စသည်တို့အတွက် တရားမျှတမှုကို ရေရှည်မျှော်လင့် တောင့်တနေကြသည့် ပြည်ပရောက် ရိုဟင်ဂျာများ စုပေါင်းညီညွတ်စွာ ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် အရေးကြီးကာလလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးစုအနေဖြင့် ကချင်၊ ကရင်၊ ရှမ်း၊ ရခိုင်နှင့် အခြားသော မြန်မာလူမျိုးစုတို့၏ စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ပြသခြင်း၊ ရိုဟင်ဂျာတို့အပေါ် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ကျူးလွန်သည့်အတွက် တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုကို တောင်းဆိုခြင်း တို့အတွက် နက်ရှိုင်းစွာ ပီတိဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ ဤသမိုင်းဝင် တရားစွဲဆိုခြင်းကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာလက်နက်ကိုင်တပ်သားများမှ လူ့အခွင့်ချိုးဖောက်မှုများကို တောက်လျှောက်ပြုလုပ်ခြင်း၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်ခြင်း၊ လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ဆန့်ကျင်သည့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းနှင့် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုတို့ကို ကျူးလွန်လျက်ရှိရာ ယင်းကဲ့သို့လုပ်ရပ်များကို ခံလာနေကြရသည့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများက ရိုဟင်ဂျာအတွက် တရားမျှတမှုသည် အားလုံးအတွက် တရားမျှတမှုဖြစ်ကြောင်း သဘောပေါက် နားလည်လာကြသည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မြန်မာအစိုးရကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အနေဖြင့် သူမ၏မျက်စေ့အောက်တွင် မြန်မာစစ်တပ်မှ ကြီးလေသော ရာဇဝတ်များ ကျူးလွန်ခဲ့သည်ကို သဘောတူလက်ခံရန် ထပ်မံပျက်ကွက်ခဲ့သည့်အတွက် ပြင်းထန်စွာ ရှုတ်ချလိုက်ပါသည်။ သူမအနေဖြင့် လူ့အခွင့်အရေး၊ တရားမျှတရေးနှင့် တာဝန်ခံမှုထက် သူမ၏ နိုင်ငံရေးအဆင့်အတန်းကို ပိုမိုဦးစားပေးကြောင်း တစ်ကမ္ဘာလုံးအား သက်သေထုလိုက်ပါသည်။

ထို့အပြင် သူမသည် နိုင်ငံတကာ တရားရုံးတွင် လျှောက်လဲချက်ပေးရာ၌ ရိုဟင်ဂျာ ဟူသည့်အခေါ်အဝေါ်ကို သုံးစွဲရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါသည်။ သူမနှင့် သူမ၏ ဥပဒေအကျိုးဆောင်အဖွဲ့သည် ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်နှင့် မြန်မာစစ်တပ်တို့မှ ကျူးလွန်ခဲ့သည့် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်ခြင်း ပြစ်မှုများကို ငြင်းဆန်ခြင်း၊ ကာကွယ်ပြောဆိုခြင်းနှင့် ဖုံးဖိဖာထေးခြင်း မှအပ တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှု အရိပ်လက္ခဏာ တစ်စုံတစ်ရာ ကမ်းလှမ်းရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၂ ခု၊ ဇွန်လမှစ၍ ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ရွှေ့ပြောင်းဒုက္ခသည်စခန်းများ၌ ရိုဟင်ဂျာ ၁၂၀,၀၀၀ ကျော် လှောင်ပိတ်ခံနေရခြင်း၊ ရပ်ကွက်ကျေးရွာနှင့် မြို့နယ်အသီးသီးတို့တွင် အခြားရိုဟင်ဂျာ ၄၀၀,၀၀၀ ကျော်မှ အခြေခံ လူ့အခွင့်

အရေးများ ဆုံးရှုံးခံနေရခြင်း၊ ထို့အပြင် အိမ်နီးချင်း ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများ၌ ရိုဟင်ဂျာ တစ်သန်း ကျော်မှ တရားမျှတရေးနှင့် တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုတို့ကို စောင့်ဆိုင်းနေစဉ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် အနေဖြင့် သူမ ၏ ဦးဆောင်မှုနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား ပျက်ကွက်နေသည်ကို ကမ္ဘာကြီးအား ထပ်မံ သက်သေထူလိုက်လေသည်။

ဥရောပရောက် ရိုဟင်ဂျာများ ကောင်စီသည် ဥရောပတိုက်အတွင်းရှိ နိုင်ငံများနှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးရှိ နိုင်ငံများအ နေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုရှိစေခြင်း၊ လူမျိုးတုံးသတ် ဖြတ်မှုအဆင့် အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိရာမှ ကြိုတင်တားဆီးမိန့် ထုတ်ပြန်ပြီး အဆုံးသတ်စေခြင်း တို့အတွက် ဂမ်ဘီယားနိုင်ငံမှ တရားဆွဲထားသည့်အပေါ် ယင်းအား ကနေဒါနှင့် နယ်သာလန်နည်းတူ ထောက်ခံအားပေးပါရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်အပ်ပါသည်။

ဆက်လက်၍ အီးအာရ်စီ အနေဖြင့် နိုင်ငံတကာ NGO များနှင့် လူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့အစည်းများအား တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုလမ်းကြောင်းအတိုင်း တရားမျှတမှု ပြန်လည်လွှမ်းမိုးလာခြင်းနှင့် ရိုဟင်ဂျာတို့အခွင့်အရေးများ ပြန်လည် ရလာသည်အထိ လှုပ်ရှားမှုများကို အရှိန်အဟုန်မြင့်မားစွာ ဆက်လက် လုပ်ဆောင်သွားရန် တိုက်တွန်းလိုက်ပါသည်။